

Sprawozdanie z działań Komisji Polskiej Księgi Kuców

Komisja Polskiej Księgi Kuców w składzie

Przewodniczący prof. Ryszard Kolstrung emeryt. UP Lublin, hodowca kf

Członkowie: Janusz Lawin hodowca i Prezes z Dolnośląskiego ZHK,

Joanna Szulowska inspektor hodowlany LZHK,

Monika Kania-Piątkowska hodowczyni z woj. mazowieckiego,

Grażyna Kujawska Kierownik Działu Ewidencji PZHK

i nowi członkowie od 14.03.2019 r

Lilianna Zięba hodowczyni z woj. zach-pomorskiego,

Jerzy Kołodziejek hodowca z woj. wielkopolskiego.

Komisja odbyła posiedzenia w siedzibie PZHK w dniach 14.03.2019 i 21.01.2020 w siedzibie PZHK w Warszawie, oraz poprzez konsultacje drogą e-mailową

1. **Szkolenia pracowników OZHK/WZHK** w celu przedłużenia/zdobycia uprawnień do wpisu i oceny kuców na 4 letni okres zgodnie z regulaminem PZHK. Ustalono, że szkolenie odbędzie się w terminie 28,29,30 października 2019 koło Grodziska Mazowieckiego. Szkolenie praktyczne odbędzie się w ośrodku jeździeckim u p. Moniki Kani-Piątkowskiej Nowe Budy . Termin decyzja Zarządu PZHK przesunięto na rok 2020. Kolejny termin ustalony na 4-5 maja2020. Z powodu epidemii koronawirusa **Szkolenie zostało zostaje przełożone na później.**
2. Omawianie **rozporządzenia Komisji UE 2016/1012 w sprawie** prowadzenia ksiąg w części wydawania **świadczeń zootechnicznych** dla koni hodowlanych i materiału biologicznego wprowadzanego do obrotu po 1 listopada 2018 r.
3. **VI Ogólnopolski Czempionat kuców**, który został zaplanowany na 12 maja 2019 r. w miejscowości Bychawa w LZHK Lublin. Komisja omawiała Regulamin czempionatu. Czempionat odbył się dzięki zaangażowaniu Bychawskiego Stowarzyszenia Przyjaciół Koni, Koła ZHK w Lublinie i LZHK. Sędziowali PP. Janusz Lawin, Jarosław Szymoniak, Joanna Szulowska, oceny dokonywano na płycie oraz w korytarzu w ruchu swobodnym. Zostało ocenionych 28 kuców (8 ogierów i 20 klaczy) w 4 klasach. Czempionami zostały ogier Zucchero a Velo p.k.w. hodowli B. Niemczewskiej a wystawiany przez A. Krupińskiego i klacz Gejsza WŚ kf hodowli i własność W. Śledzickiego. Czempionatowi towarzyszyły liczne pokazy użytkowania koni.

4. **VII Czempionat** Kuców w związku z kilkoma wnioskami od potencjalnych chętnych zaplanowano na maj 2020 w miejscowości Bielice w woj. kujawsko-pomorskim. Ze względu na epidemię nie odbędzie się.
5. Rozpatrywanie wniosków złożonych do Komisji drogą e-mailową:
- **dopuszczenie do rozrodu** ogiera kuca COEDNEWYDD PEPSI, ogiera FLOKS, MARINELLO, LIONHEART mk (w Rejestrze),
  - uznania za hodowlane 3 klacze rasy kuc feliński tj. Elipsa, Roksi i Rafa
  - zgoda na wpisanie potomstwa po og. Chempion de Lux drp, Fenomen oo, Beschenhof Action Man kuc wal. i Wildzang's Lustre Madog kuc wal., dopuszczenie nasienia ogiera Neverland WE,
6. W latach sprawozdawczych **próbom dzielności** poddano następujące liczby kuców

2018-2019

rkkm

RODZAJ_PROBY	LICZBA
Polowa próba wierzchowa	4
Polowa próba wstępna	57
Polowa próba zaprzęgowa	6

kkuc

RODZAJ_PROBY	LICZBA
Polowa próba wierzchowa	9
Polowa próba wstępna	73
Polowa próba zaprzęgowa	1

6. P. Janusz Lawin zwrócił uwagę, że w Rejestrze ogierów zamieszczonym na stronie www.pzhk.pl widnieją ogiery które nie mają zdanej zasadniczej próby użytkowości, obowiązkowej do wieku 5 lat. Wniósł, aby nie dawać bloczków „Świadectw pokryć klaczy” i nie zamieszczać takich ogierów *w wykazach ogierów dopuszczonych do krycia*, aby zmobilizować właścicieli do przeprowadzenia prób.
7. Wprowadzanie uzupełnień i poprawek w nowo redagowanej wersji Polskiej Księgi Kuców zatytułowanej „Program hodowli koni rasy kuc”.
- Członkowie Komisji wyrażają żal, że w trakcie prac zmieniono formułę. Już sam tytuł budzi nasze zastrzeżenia; Polska Księga Kuców z założenia obejmowała nadzór nad hodowlą kilku ras kuców w tym polskich tj. polski kuc szetlandzki, polski kuc

wierzchowy, kuc feliński; a ponadto hodowlę w czystości ras kilku ras kuców z Zachodniej Europy, które utrzymywane w Polsce od wielu dziesięcioleci mają już liczną populację m.in. kuce walijskie, kuce niemieckie wierzchowe, kuce connemara, halingery. Już samo to wskazuje, że tytuł musi obejmować **rasy kuców** w liczbie mnogiej a nie tak jak zaproponowany wg schematu „Pogram hodowli **koni rasy kuc**”. Przecież kuc to pojęcie obejmujące typ koni, których podstawowa cechą jest mały wzrost (przyjęty za FEI do 148 cm). W świecie jest rejestrowanych ponad 150 ras kuców a w samej Europie kilkadziesiąt i wciąż są rejestrowane nowe.

Druga sprawa to nowa redakcja tekstu, w którym metodą „kopiuj - wklej” powtarzane są te same treści dla każdej z 8 części (str. 9 -20) co powoduje, że nawet współautorzy (pierwotnego tekstu Księgi Kuców) mają kłopoty ze sprawdzeniem wprowadzonych zapisów. A jak to jest/będzie trudne dla inspektorów, którzy mają to wykorzystać w terenie?.

Apelujemy o ponowną redakcję tytułu i tekstu Księgi /Programu (prace to dokonał już w dużej mierze przewodniczący prof. Ryszard Kolstrung).

8. Szczegółowe zestawienie liczby kuców wpisanych do Polskiej Księgi Kuców (**PKK**) daje podstawy do poważnej refleksji, którą w punktach spróbuję przybliżyć i zachęcić do przedstawienia własnych przemyśleń przez członków Komisji, osobiste uwagi R.

Kolstrung są zaznaczone tekście *kursywą*:

- Zestawienia tabelarycznego na podstawie danych dostarczonych przez P. Grażynę Kujawską dokonał Przewodniczący R. Kolstrung;
- Ogółem stan na początek roku 2020 wynosił **579** kuców wpisanych do Księgi w tym 390 klaczy i 189 ogierów (tj. 1 ogier na 2 klacze) *Wydaje się, że liczba ogierów jest za duża, powinno się więc stosować ostrzejsze kryteria selekcji;*
- Kuce były reprezentowane przez 17 ras wg zapisu do księgi dokonanego przez inspektorów hodowlanych w poszczególnych 16 wojewódzkich ZHK; *jestem przekonany że określenie rasy u wielu z nich nie jest prawidłowe co wskażę poniżej*
- Największe liczebności kuców wpisanych do PKK znajdują się w województwach: wielkopolskim -167 szt., następnie lubelskim - 95 szt., oraz od 47 -36 sztuk w W/OZHK Bydgoszcz, Wrocław, Warszawa, Szczecin;
- najliczniejszą rasą reprezentowana w PKK są kuce walijskie (251 szt.), a następnie kuce felińskie (105 szt.);
- kuce najmniejsze (do 110 cm) wpisywane są albo jako polski kuc szetlandzki 54 szt. (zgodnie z najnowszą wersją Księgi – Programem hodowli), albo jako kuc szetlandzki 57 szt. – co mogło mieć miejsce w odniesieniu do wpisów przed 2010 rokiem, *późniejsze wpisy powinny być skorygowane do wspólnego dla wszystkich (**p.kuc szetl.**) przy zachowaniu wymagania minimum 75% krwi szetlandzkiej;*

- Podobna sytuacja ma miejsce przy wpisie w klasie kuców o wysokości 111- 148 cm czyli zasadniczo polskich kuców wierzchowych (**pkw**). Kuce uzyskane w wyniku krzyżowań międzyrasowych są wpisywane prawidłowo jako **pkw** – 76 szt., albo w starej wersji **kuc** – 79 szt. *Także w tym przypadku jestem zdania, że należy zweryfikować prawidłowość wpisu zgodnie z tabelą 1. Liczba kuców wpisanych jako pkw powinna być najliczniejsza i stale rosnąć;*
  - Wśród kuców ras zagranicznych po walijskich najliczniej reprezentowane są haflingey 72 szt, z *bardzo dobrym stosunkiem płci 11:1, moim zdaniem ta rasa powinna być utrzymywana tylko w czystości rasy bez krzyżowania z kucami*, kolejne rasy to: niemiecki kuc wierzchowy – 24 szt., connemara -15 szt. oraz niewielkie liczby kuców innych ras tj hackney, kuc islandzki i in. – *kuce te powinny być rodzicami polskich kuców wierzchowych (pkw).*
  - Z pośród polskich ras koni poniżej 148 cm wzrostu w księdze występują tylko pojedyncze ogiery oo, kn, kn biłg.
  - Pojawiły się jako wpisane do Księgi 3 osobniki oznakowane jako km - koń mały, *oceniam to jako nieprawidłowość, gdyż ich miejsce jest w Rejestrze kuców i koni małych. Aktualne przepisy oraz Tab.1 otwierają drogę do księgi dla ich potomstwa spełniającego kryterium wzrostu 148cm.*
  - *Przypominam także, że potomstwo uzyskane z kojarzeń kuców z km oraz z rasami koni dużych dopuszczonych w Tab. 1 po przekroczeniu granicy wysokości w kłębie 148 cm, powinny być kwalifikowane jako koń mały (km) i być wpisywane do Rejestru. Takie przypadki trafiają się m.in. wśród kuców felińskich. Dlatego hodowcom należy zalecać bardzo przemyślane kojarzenia.*
9. Podobne lecz niezależnie rozpatrywane zagadnienia i problemy dotyczą analizy wpisów do **Krajowego Rejestru koni małych i kuców**, który istnieje już 25 lat
- Zestawienia tabelarycznego na podstawie danych dostarczonych przez P. Grażynę Kujawską dokonał Przewodniczący R. Kolstrung;
  - Wg stanu na początek roku 2020 jest wpisanych **2016** koni małych i kuców w tym 1206 klaczy i 810 ogierów, *tutaj podobnie jak PKK liczba ogierów w stosunku do klaczy wydaje się być za duża*
  - Ewidencyjnie są to przedstawiciele **43!!** ras lub typów rasowych. W dołączonej tabeli dla łatwiejszego zobrazowania R. Kolstrung zestawiał niektóre rasy grupami razem np. inne rasy kuców zachodnioeuropejskich (reprezentowane przez nieliczne osobniki) lub (amerykańskie typu west horse) co pozwoliło zamknąć tabelę w 28 typach rasowych. *Jest to bardzo liczny zestaw ras i typów, zbyt liczny gdyż znalazły się tam nawet koń zimnokrwisty i ardeno-fiord, a ze szlachetnych oldenburg i ślązak.*
  - W Rejestrze koni małych i kuców, konie małe „km” występują w liczbie 157 sztuk t.j. tylko 7,8%. Natomiast jako „kuc” wpisanych jest 927 sztuk co stanowi 46% kuców Rejestrze. *Nie należy używać w Rejestrze określenia „pkw” rezerwując je dla kuców w Księdze.*
  - Najmniejsze kuce (o wzroście do 110 cm) rejestrowane w Rejestrze jako **kuc** szetlandzki w liczbie 126 szt, to osobniki starsze wpisywane do 2010r., lub wpisywane później lecz gdy nie spełniają kryterium 75% udziału rasy kuc szetlandzki, *moim zdaniem obecnie powinny być wpisywane w Rejestrze jako typ szetlandzki, a ich potomstwo kwalifikowane do księgi jako polski kuc szetlandzki*

- Najliczniejsze grupy kuców o określonej rasie to: felińskie 207 szt., walijskie 123 szt, haflingery 119 szt i fiordingi 118 szt. *Wymienione rasy w Rejestrze stanowią duży potencjał do powiększania grup czystorasowych w Księdze Kuców.*
- Wśród kuców zachodnioeuropejskich wyróżniają się liczebnie niemieckie wierzchowe (38), islandzkie (17) a pozostałe liczne rasy z kilkoma przedstawicielami stanowią razem 21 sztuk. *To materiał wyjściowy do pkw w Księdze Kuców*
- Wśród polskich ras nie wpisanych do ksiąg macierzystych w Rejestrze znalazły się w liczbie po kilkanaście sztuk rasy: oo, kn, m, wlkp, sp i bardzo nieliczne hc i ak.
- Dość licznie reprezentowane są amerykańskie konie małe użytkowane w stylu west: Quarter Horse, apolloosa, paint, pinto. Razem jest 65 sztuk, lecz na tylko 10 klaczy jest aż 55 !! ogierów.
- Podobny problem choć w mniejszej liczebności występuje w odniesieniu do modnych ras irlandzkich (Irish Cob, tinker, gipsy horse) na 14 kuców jest 10 ogierów. *Moim zdaniem wszystkie te kuce powinny być rejestrowane jako rasa Irish Cob,*
- *Potomstwo w/w ras z kucami powinno być rejestrowane już jako **kuc** w Rejestrze a następne pokolenia ewentualnie Księdze jako pkw.*

*Sporządził
Ryszard Kolstrung*

Tabela . Liczebności ras wpisanych do Polskiej Księgi Kuców (stan na marzec 2020r)

Związek	Skrót	pleć	kuc szetl.	p.kuc szetl.	p.k.w.	kuc	kf	kuc wal.	kuc niem. wierzch.	kuc conn.	hack ney	kuc isl.	NWP CS	NRPS	kn	kn biłg.	km	oo	razem	
WZHK w Białymstoku	BL	kl og	1	1	1	2													5 1	
KPZHK w Bydgoszczy	BY	kl og	3		9	5	1	10	3	1	6	1	1						40 7	
Ś-OZHK w Katowicach	KT	kl og					4	3			5								12 4	
OZHK w Kielcach	KL	kl og	1	3		1	1	2											8	
MZHK w Krakowie	KR	kl og		2	1	2	3	3											11 8	
LZHK w Lublinie	LB	kl og	4	6	2	6	51	4			2			1		1			77 18	
OZHK w Łodzi	LD	kl og	2			3		7											12 16	
PZHK w Malborku	ML	kl og		1				6											7 7	
W-MZHK w Olsztynie	OL	kl og	4	1		2		3									1		11 3	
ZHKW w Gnieźnie	PN	kl og	5	2	7	8		56			18		2		1		1		100 67	
OZHK w Rzeszowie	RZ	kl og	1	6	1	3					6		2				1	1	21 5	
ZZHK w Szczecinie	SZ	kl og	5	1	16	2		4			1								29 6	
WZHK w W-wie oddz. w Radomiu	RM	kl og			2	1		1		2									1 6	
WZHK w Warszawie	WS	kl og		3	4	6	3	1	3		4								24 11	
DZHK we Wrocławiu	WR	kl og	1		1		3	2	1	5	14								27 16	
ZHKZL w Zielonej Górze	ZG	kl og			1		1		1		4								5 5	
		kl og	42 15	40 14	59 17	59 20	86 19	176 75	16 8	11 4	66 6	1	2	3	2 1	1	2	3	390 189	
Polska	RAZEM		57	54	76	79	105	251	24	15	72	1	2	3	3	1	2	3	1	579

Tab. Liczebności kuców (wg ras) i koni małych wpisanych do Rejestru stan na marzec 2020r.

Związek	Skrót	pleć	razem	fallab.	kuc szetl.	kuc +pkw	kf	hafl.	fd	kuc wal.	kuc niem.	conn. + new forest	kuc isl.	inne zach.	kn + kn bitg.	hc	QH + apal + paint	tinker + gipsy + Irish Cob	fryz.	kal.	ard.f.d	Z	m	wlcp	sp	śl.	han	odl.	lp	oo	ak	km	razem
WZHK w Białymstoku	BL	kl og	17 7		1 1	5 3	5 1	1						1									1								4 1	17 7	
KPZHK w Bydgoszczy	BY	kl og	121 45		11 2	58 23		1 2	18 6	5 2		2		1				3			1			2	3 1				1		20 4	121 45	
OZHK w Kielcach	KL	kl og	17 18		2 1	7 10	1 1	2 1							2 1		3								1 2						2 2	17 18	
MZHK w Krakowie	KR	kl og	118 59		5 4	84 38	15 4	1 1	3 1	2 1					1 1	1	5						1						2		6 2	118 59	
Ś-OZHK w Katowicach	KT	kl og	63 47		1 3	14 12	2 2	8 4	21 6	12 7	1		1				8	2							1						5 1	63 47	
LZHK w Lublinie	LB	kl og	141 74	1	4 2	34 16	81 42	4 1	1 2	2 4				3 1	7 1									3						2 1	4 3	141 74	
OZHK w Łodzi	LD	kl og	50 60		7 23	31 19	3	1 3	5 3	4 2							1 5							1					1		1 1	50 60	
PZHK w Malborku	ML	kl og	68 59		3 8	26 19	3 4	9 4	5 4	1			1	1			3	1 2							1				1		19 12	68 59	
W-MZHK w Olsztynie	OL	kl og	35 11		2 7	30 7	3 1			1																					1 1	35 11	
ZHKW w Gnieźnie	PN	kl og	246 182		12 8	139 75	10 3	21 15	23 12	27 15	1 4	1		3 2		1		9 2	2 2				1	4 4	4 3					7	10 12	246 182	
OZHK w Rzeszowie	RZ	kl og	49 24		4 3	19 11	1 2	11 1					1				9 4			1											5 1	49 24	
ZZHK w Szczecinie	SZ	kl og	79 52		1 1	56 27	1 2	4 3	1 1	3 4	1 5			1			1										1				11 6	79 52	
WZHK w Warszawie oddz. w Radomiu	RM	kl og	4 7			2 6		1																							1 1	4 7	
WZHK w Warszawie	WS	kl og	58 58		4 5	25 28	13 6	1 1	3 6	1 2	2 1		1	1			4				1			1 1					2		7 1	58 58	
DZHK we Wrocławiu	WR	kl og	118 80		1 5	52 25	7 6	15 6	3 4	10 4	10 4	1 4	14	1	1	1	8	3 1							1 1		1			1 1	13 2	118 80	
ZHKZL w Zielonej Górze	ZG	kl og	22 27			17 9		2 3		2 3	4						4										1				1 1	22 27	
Rej. klacze	Razem	kl	1206	0	56	599	136	78	85	75	17	2	0	4	11	2	10	4	2	0	0	0	2	4	6	0	1	0	0	0	2	110	1206
Rej. ogiery	Razem	og	810	1	70	328	71	41	33	48	21	3	17	12	4	1	55	10	2	2	1	1	9	4	9	1	0	1	1	16	1	47	810
Rej. Klacze i ogiery	Razem		2016	1	126	927	207	119	118	123	38	5	17	16	15	3	65	14	4	2	1	1	11	8	15	1	1	1	16	3	157	2016	